

Svinjske kože za predelavo važna gospodarska panoga

Zadnje čase po svetovni vojni so cene surovim svinjskim kožam precej narasle, in sicer radi tega, ker je bila ta roba iskana in se je izvažala v surovem in predelanem stanju, predvsem za luksuzne stvari, to je za ženske ročne torbice, aktovke itd., v inozemstvo.

Na deželi pa je naš kmet in delovni človek že izza starih časov dajal svinjske kože pri podeželskih strojnarnah strojiti in je to usnje z velikim uspehom radi njegove trpežnosti uporabljajal za obutev.

Predvsem so podplati, strojeni iz težkih svinjskih kož, po trpežnosti boljši in se nosijo

dalj časa, ko podplati iz govejih kož, tako zvaní krupon.

Ravno v sedanjem težkem času, ko ni mogoče surovih kož, katerih doma primanjkuje, dovažati iz inozemstva, predvsem iz prekomorskih pokrajin, kakor se je to doslej dogajalo, bi bilo velike gospodarske važnosti, da se začnejo tovarne z usnjem baviti tudi s predelavo svinjskih kož na podplate in zgornje usnje, da bo tudi revnim slojem pomagano. Naš kmet, kočar, delavec in vsak, kdor svinje redi, bo na ta način lahko prodal surove svinjske kože po primerni ceni.

Po svetu

Chamberlain umri. Na svojem posestvu izven Londona je podlegel pljučnici v noči na 10. november v 71. letu Neville Chamberlain, bivši angleški ministrski predsednik. Rajni je bil od leta 1918. nepretrgoma član parlamenta. Večkrat je bil minister in je vodil angleško vlado, ki je napovedala Nemčiji vojno radi vpada na Poljsko. Chamberlain je bil mož mirnega značaja, ki se je veliko trudil, da bi ohranil svetu mir in ustvaril sporazum med evropskimi velesilami.

Madžarska — država narodov. Madžarska je zadnji dve leti pridobila dosti ozemlja in na njem precejšnje število novih državljanov. Ti državljani pa niso toliko madžarske, kakor pa druge narodnosti. Madžarska je dobila dosti narodnih manjšin, s katerimi bo imela še težave. Berlinski list »Berliner Börsenzeitung« objavlja, da ima Madžarska na svojem ozemlju sedaj 1.200.000 Romunov, 800.000 Nemcev, 600.000 Slovakov, 550.000 Ukrajincev (Rusinov), 120.000 Hrvatov, Srbov in Slovencev itd. Kakor se vidi iz teh podatkov Madžarom prijaznega in v tej stvari objektivnega lista, so narodnostne prilike v sedanji Madžarski takšne, da vsak tretji človek v državi ni Madžar.

Proti nemoralnemu tisku. Oblasti v Zedinjenih državah Severne Amerike se vedno bolj

zavedajo svoje dolžnosti, da morajo braniti ljudstvo in zlasti mladino zoper velike okvare, ki ji prizadeva nemoralen list in grda knjiga. Župan vele mesta Njujork je sklical sejo, ki je bilo nanjo povabljenih 40 izdajateljev ilustriranih (s slikami opremljenih) časopisov. Ker je med temi časopisi mnogo takih, ki objavljajo nemoralne podobe, je župan izjavil: »Dokler bom jaz na čelu njujorške občine, ne bom dovolil, da bi se po ulicah prodajali nemoralni časopisi.« Na seji je bil tudi navzoč predsednik mestne policije. V navzočnosti izdajateljev časopisov mu je župan ukazal, da porabi vsa policijska sredstva zoper nemoralni tisk. — Bi bilo tudi pri nas potrebno!

Zvezde sovjetskih maršalov in sovjetska odlikovanja. Predsednik vrhovnega sveta ruskih sovjetov Kalinin je izročil sovjetskim maršalom z briljanti okrašeno zvezdo kot znak maršalskega dostojanstva. Z zvezdami označeni ruski maršali so: predsednik obrambnega odbora Vorosilov, vojni komisar ali minister Timošenko, namestnik vojnega ministra Šapožnikov ter generala Budjoni in Kulik. Ob tej priliki je bilo odlikovanih z redom »odličnika rdeče vojske« 1006 častnikov, 1645 podčastnikov in 4601 vojak. Ta odlikovanja so bila podeljena na predlog vojnega ministra Timošenka za zasluge pri vežbanju vojske.

Strašen potres v Romuniji

Zadnje nedeljo, 10. novembra, v zgodnjih urah zjutraj je zadela Romunijo strašna potresna nesreča, kakršne sploh ne pomnijo.

Prestolnica Bukarešta in cele pokrajine so uničene. Potresni sunki so trajali z manjšimi presledki od 2. ure 42 sekund po polnoči sko-

to ves čas delajo, je našel neki nadarjeni kemik drug način za uporabo kavinih zrn. Iz kave so že prej delali umetno svilo. Ta kemik pa je poskušal še naprej in je dosegel, da lahko dobiva iz kave, ki jo zdrobe v prah in temu prahu primešajo zemljo ter nekatere druge snovi, porcelanu podobno ceneno snov. Poskusi so se posrečili. Nova snov je odporna, dovolj trdna in negorljiva. Mogoče bo mo lahko nekoga dne pili pravo kavo iz novih, iz kavinih zrn narejenih skodelic.

Življenjsko zavarovanje za vojake. Prebivalci mesteca Windsor v Kanadi pa se res ne morejo pritoževati nad mestno upravo. Mestni svet si prizadeva na vse mogoče načine, kako bi olajšal življenje svojih

»Bodi brez skrbi! Če pa bi vendar prišlo kaj vmes, veš, kako misli o tebi Ivanka.«

»Vem, Erik!«

Noelovih zadnjih besed Erik že ni slišal. Odvihral je ko strela. Noel je še zavpil za njim, ker mu je hotel nekaj povedati, a zaman. Njegove besede so se izgubile v vetru.

Nato je tudi on oddiral proti Hillu. Kar je spotoma mislil, za Slima ni bilo tolažljivo.

Ob prihodu v mesto je bila že tema. Noel je povpraševal tu in tam po Slimu. Nazadnje je zvedel, da je Slim popival in kvartal v gostilni Chicago-Nelly.

Noel je odjezdil proti navedeni gostilni. Zavese so bile spuščene in okrog gostilne je vladala tema. Temu se je čudil. Ko se je približal gostilni, je opazil trumo ljudi, ki so stali okrog na tleh ležečega predmeta.

Noel je že med ježo skočil s konja. Ljudje so se razmaknili. Fant je pogledal na tleh ležeči predmet, nato se je divje ozrl okrog sebe. Na tleh je ležal Slim — v mlaki krvi.

»Kdo je storil to?« je zavpil Noel in je bliskovito potegnil izza pasu samokres.

Možje se niso zganili, le po samokresih so segli naglo kot Noel.

Zavese na najbližjem oknu so se razgrnile. Prikazala se je gostilničarjeva glava.

V Bitolju je letalska bomba huje ranila 26 letnega tekstilnega kemika Oskarja Miljavca iz Maribora ter mu je popolnoma uničila stanovanje.

V Bitolj je prišlo mnogo inozemskih časnika-jev, ki opazujejo boje na grško-albanski meji.

Škoda po potresu v Romuniji cenijo na prvi pogled na eno milijardo dinarjev, bo pa najbrž še večja. Na pol razdejanih je 12 mest. Petrolejski vrelci so se vneli. Ponavljajo se novi potresni sunki.

Na Madžarskem so pravočasno odkrili in zatrili zaroto pripadnikov »Puščicahstih križev« (fašistov), ki so nameravali izvesti popoln prevrat.

Ker švice stalno preletavajo na poti v Italijo angleški bombniki, zato je sedaj švica ponoči v temi, da se angleški letalci ne bi mogli spoznati, kje se nahajajo.

Večina švicarskih listov je v Italiji prepovedana. Italijani pravijo, da radi tega, ker švicarski časopisi poročajo neresnico z bojišče. Švicarski listi odgovarjajo, da poročajo samo dejstva.

Po nevtralnih in grških poročilih je bila v zahodni grški pokrajini Epir zajeta od Grkov s poveljnikom vred 3. alpinska divizija (15.000 mož) »Centauro«. Pri tej diviziji je služil Mussolini med svetovno vojno in je bila sestavljena iz elitnih čet.

Poveljstvo čet, ki se nahajajo na albansko-grškem bojišču, je prevzel namestnik načelnika glavnega generalnega štaba general Soddu. Prejšnji poveljnik je bil odstavljen. Italijani zračnim potom pošiljajo v Albanijo okrepitve.

Francoski podpredsednik vlade in zunanji minister Laval se je sestal zadnje dni v Parizu z nemškimi državnim maršalom Göringom in z odličnimi člani nemške nar.-socialistične stranke.

Francoski general De Gaulle je s svojimi četami zasedel s pomočjo Angležev francosko afriško kolonijo Gabron z glavnim mestom Liberville. Sprejet je bil z navdušenjem. Francoska vlada pravi, da je to nov angleški atentat na Francijo.

Hitler je napovedal ob koncu minulega tedna v Monakovem v svojem govoru nadaljevanje vojne do jasne odločitve, predsednik angleške vlade pa je rekel istočasno, da so vojni cilji Anglije: osvoboditev vseh narodov v Evropi, ožje bratstvo med narodi, napredek in mir.

Med Hitlerjevim govorom v Monakovem je prišla nad Monakovo močna eskadra angleških bombnikov, ki je mesto strahovito bombardirala. Nemci pravijo, da so jim Angleži hoteli ubiti vodjo in da bodo o tem že prejeli obročun.

Na povabilo nemške vlade je obiskal 12. novembra Berlin predsednik sovjetske vlade in zunanji minister Molotov. V Gdansk mu je šel naproti zunanji minister Ribbentrop. Dan prej so angleška letala bombardirala Gdansk. Molotov bo ostal v Berlinu tri dni.

Predsednik Irske De Valera je izjavil v državnem zboru, da izključuje irska vlada vsako misel na to, da bi dovolila na obalah Irske Angliji pomorska oporišča v borbi proti nemškim podmornicam.

Zadnje nedeljo dopoldne je podlegel srčni kapi 68 letni ameriški senator Pittman, predsednik odbora za zunanje zadeve.

»Kaj se godi zunaj?« je vprašal možakar z nizkim glasom.

»Rad bi vedel, kdo si je tako privoščil Slima?« je zavpil Noel.

»Dobro so ga obdelali,« je odvrnil gostilničar. »Tvoj prijatelj je na veliko igral, potem pa je trdil, da so ga ogulili.«

»Z goljufi je igral?« je jezno vprašal Noel.

»Pri meni ni goljufov! Takih ne trpim v svoji gostilni!« je prav tako jezno odgovoril gostilničar. »Pazi na jezik, drugače bo še tebe zadelo kaj neprijetnega!«

Noel je še jezno zagodel in vtaknil samokres za pas. Možje, ki jih v temi ni mogel spoznati, so se razšli. Dvignil je Slima in ga položil na konja. Nato je zavil proti hiši Mac Morgana. Morgan je bil trgovec z usnjem, a se je nekoliko razumel tudi na zdravljenje.

Morganovi so že spali in Noel je moral precej časa ropotati, preden jih je privabil iz hiše.

Morgan je skrbno preiskal Slima.

»Umri ne bo,« je nazadnje izjavil, »toda najmanj štiri tedne bo moral ležati. Tri krogle ima v sebi. Tu ga pusti! Takoj ga bomo morali položiti v posteljo, drugače izkrvavi — naznotraj.«

Noel je preiskal Slimove žepa. Vsi so bili prazni. Denar, ki mu ga je bil dal Erik za živila in naboje, je zakvartal.

Grška kraljevska dvojica:
kralj Jurij in kraljica Elizabeta

raj poldrugo uro. V Bukarešti so čutili glavni potresni sunek tri minute. Mnogo ljudi je bilo v Bukarešti ubitih ter ranjenih in je ostalo brez streh. Ulice prestolnice so razorane ter tako razpokane, da je vsak promet nemogoč. Mnogo hiš bodo morali iz varnostnih ozirov podreti. Kot primer, kako strašen je bil potres, navajamo, da se je 12 nadstropni nebotečnik, v katerem je prebivalo nad 500 ljudi, porušil gladko do tal. Pravijo, da je v tem hotelu stanovalo tudi več nemških in italijan-

Želite kupca za svoje pridelke, za les, drva itd., potrebujete posla ali želite sami v službo — naročite oglas v »Slov. gospodarju« in uspeh bo gotov!

skih častnikov. Število smrtnih žrtev se samo v Bukarešti čeni na tisoč. Število žrtev je pa težko ugotoviti, ker so razvaline preogromne in reševalno delo ne more hitro napredovati.

Kralj Mihael in njegova mati Helena sta le po naključju ušla smrti.

Potres je hudo prizadejal severno ter zapadno Romunijo in predele ob vznožju Karpatov, kjer je bilo središče potresa. Telefonske in brzojavne zveze so večinoma prekinjene. Zelo so bili prizadeti kraji, v katerih se nahajajo petrolejski vreli.

Na tisoče ljudi po Romuniji je ob streho in ne vedo, kam bi na zimo pred mrazom in pomanjkanjem. Računajo, da je bilo ubitih po potresu v vsej Romuniji več tisoč ljudi. Porušila se je tudi neka jetnišnica in je našlo smrt v razvalinah okrog sto jetnikov.

V vsej naglici so alarmirali vojaštvo in ga poslali v prizadete kraje.

Potres so čutili tudi v Srbiji in v Bolgariji, vendar ni bilo v teh krajih občutnejše škode.

pogreb, na katerega je prihitelo kljub slabi poti veliko število ljudi, da ji izkažejo poslednjo čast na zadnji poti v prerani grob. Na domu se je od rajne naše Katarine kot zglede matere z iskrenimi besedami poslovil znanec in prijatelj Anton Kolaric, posestnik iz Sv. Jurija ob Pesnici, na pokopališču pri odprtem grobu pa je orisal veselje in žalost ter zglede matere domači g. župnik. Skoraj vsa očesa so se orosila ob poslovičnih govorih obeh govornikov, saj je bil vsakdo prepričan, kako žalostna je bila smrt mlade zglede matere, katera je v starosti 40 let morala zapustiti solzno dolino in se preseliti na kraj miru, kjer ne bo več prenašala muk in trpljenja. Vi pa, dragi svojci, soprog, otročiči, brat, sivolasi oče in mati ter ostali sorodniki, vam želimo, da vas ob bridki izgubi rajne tolaži dobri Bog — Tebi pa, draga Katarina, želimo, da v miru počivaš!

Mala cvetka umrla. Pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju je smrt pokosila malo cvetko, štiriletno Treziko Muršec, hčerko našega o. organista. Naj domače tolaži ljubi Bog!

Smrt Muropoljca. V Bunčanih pri Sv. Križu pri Ljutomeru je umrl v 75. letu starosti Alojzij Ostrc, po domače župajni. Pokojnik je bil ugleden in radi svoje prirojene inteligence ter prijaznosti splošno čislani mož, pravi tip ponosenega muropoljskega kmeta. Dolgo časa je bil načelnik kraj. šolskega sveta v Veržaju, 40 let je bil odbornik občine Bunčani in 13 let je županoval in bil izvoljen tudi za častnega člana. Za njegove zasluge na raznih poljih je bil odlikovan z redom sv. Save. Pokojni Ostrc je bil brat vse prerano umrlega Franca Ostrca, kaplana v Cirkovcah. Zapuščata žalujočo soprogo, s katero sta letos v ožjem družinskem krogu praznovala zlato poroko, ter štiri hčerke. Najstarejša Anica je nad 20 let delovala kot vestna učiteljica v domači župnijski Sv. Križu, ostale tri so dobre gospodinje na trdnih kmetijah. Pokojnemu župajnemu bodi ohranjen časten spomin! — Žalujočim naše sožalje!

Umrl je mož. V Slamnjaku pri Ljutomeru je umrl Anton Hujšnjak. Pokojnik je bil globoko veren katoliški mož. Z njegovo smrtjo je naša fara izgubila priljubljenega moža. Nje-

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Smrt bivše gostilničarke na Uršiji gori. V Razboru pri Slovenjgradcu je mirno v Gospodu zaspala 89letna Marija Kumer, roj. šikernik. Pokojna je bila daleč naokrog znana kot gostilničarka na Uršiji gori. Posebno so jo poznali revni ljudje, katerim je rada pomagala. Zapuščata tri sinove, ki so vsi dobro preskrbljeni. Naj počiva v miru — žalujočim pa naše sožalje!

Velika dobrotnica revežev umrla. Dne 24. oktobra je v Smoiniku pri Rušah umrla blaga Terezina Harič, roj. Zvajger. Bila je velika dobrotnica revežev, saj nikdo ni šel praznih rok od njene hiše. Komaj 17letna se je poročila z veleposestnikom Dragotinom Harič na Smoiniku leta 1883. Zlato poroko sta obhajala leta 1933. Še krepka. Gospa Haričeva je bila nadvse vztrajna in je z največjo požrtvovalnostjo pomagala svojemu možu pri gospodarstvu. Vzgojila je tri otroke v pravem krščanskem duhu in so že vsi preskrbljeni. Dne 26. oktobra smo jo pokopali ob občini udeležbi ljudstva, kar je bil dokaz, kako je bila rajna gospodinja priljubljena. G. župnik iz Ruš je imel pri odprtem grobu lep poslovični govor. Haričeva hiša je nad 50 let naročnica »Slov. gospodarja«, zato tudi izreka sožalje možu in vsem žalujočim, rajni pa želi večni mir in pokoj!

Mati sedmih nepreskrbljenih otrok umrla. Katarina Zancer, posestnica pri Sv. Križu

nad Mariborom, je padla pe stopnicah s podstrešja ter radi hudih posledic dne 28. oktobra umrla. Žalostno so zaznali zvonovi iz cerkve sv. Križa, da nas je zapustila dobra gospodinja, zglede matič sedmih nepreskrbljenih otrok, kateri objokujejo svojo ljubljeno mamo in iščejo tolažbe. Kako je bila rajna priljubljena, je pokazal njen

Ministri angleške vlade od leve na desno: delovni minister Bewin, major Attie, Artur Greenwood in ministrski predsednik Churchill

Noel je prosil Morgana, naj skrbi za Slima. Nato je odjezdil k Robersu, ki je prodajal orožje in strelivo.

Robers, ki je bil svojčas covboj in je dobro poznal Noela, mu je rad pomagal iz zadrege. Tako je Noel nakupil vse, kar je potreboval. Ob slovesu je Robers pripomnil:

»Pazi! Po mestu so se ves dan potikali sumljivi tujci. Niti deset centov ne bi dal za njihovo poštenost!«

»Hvala za opozorilo. Bom že pazil!«

Naglo je odjezdil. Kot blisk je švignil mimo gostilne Chicago-Nelly. Nenadoma je zazeval pred njim globok jarek. Preden je zadržal konja, je ta že skočil. Noel se je sklonil v sedlu naprej in pomagal konju pri skoku. A skok se vkljub temu ni posrečil. Konj je padel. Noel je zletel čez konjev vrat, a je takoj vstal. Konju se k sreči ni nič zgodilo. Počasi je vstal. Od strahu se je nekaj časa tresel. Ko se je pomiril, je Noel spet zajahal.

Dirkanje se je nadaljevalo. Noel je vedel dovolj. Temne sile so bile na delu, da bi Erika zadrževale. Tudi covbojev so ga hotele oropati. Pri Slimu se je to posrečilo — vsaj za nekaj časa. Pri njem pa ne.

Kaj neki snujejo zoper Erika, ki sam, brez zadostne hrane in streliva jezdi v samotni divjini? Mraz ga je spreletaval ob tem vprašanju. Neusmiljeno je zbedel konja z ostrogami, toda Erika ni mogel dohiteti.

15.

Marija je naslednjega jutra pozneje nadaljevala pot, kakor je bila zvečer sklenila. Razdiranje šotora, sedlanje mezza in natovorjenje ostalih dveh mezzgov ji je vzelo več časa, kakor je mislila. Ni bila vajena takih opravil in delo ji je šlo počasi od rok.

Naposled je bila vendar gotova. Zajahala je in nadaljevala pot. Ponoči se je precej odpočila, zaradi tega je bila bolj razpoložena. Jutro je bilo lepo in to je še povečalo njeno dobro voljo.

Pot se je najprej vila po ozki soteski, ki je bila pokrita s temnimi gozdovi. Pozneje se je soteska razširila in Marija se je znašla na odprti planoti, ki se je vlekla do vznožja Oblačne gore.

Marijo je prevzelo tiho veselje. Pred seboj je imela zaželjeno Oblačno goro, kateri je bila z vsakim korakom bliže. S svetim strahom je strmela v gorskega velikana. Venomer je bodrila mezge, ker je gorela od želje, da bi čimprej stopila v to skrivnostno kraljestvo.

Naposled je stala ob vznožju Oblačne gore. Še enkrat je spoštljivo pogledala visoke vrhove, ki so se kopali v sončni svetlobi, potem pa je zavila v prvo sotesko. Steza je bila skalnata in se je skoraj stopničasto dvigala. Mezgom, ki so bili vajeni gorskih potov, hoja ni delala težave. Pot se je dolgo vzpenjala navzgor. Potem pa je pred Marijo nenadoma zazeval globok prepad. Pred tisoč-

meščanov. Višek teh naporov so brez dvoma dosegli prav pred kratkim s sklepom, ki ni novost samo v zgodovini mestnih samouprav, temveč tudi v zgodovini vojn: sklenili so namreč naj seji mestnega sveta, da bo mesto zavarovalo vsakega moškega meščana, ki je poklican pod orožje ter je odpeljan v Anglijo ali dodeljen mornarici. Zavarovalne premije plačuje mestni svet. Zavarovalnica, ki je že zavarovala 500 mladih vojakov mesteca Windsor, izplača v primeru smrti zavarovanega vojaka njegovim svojcem 100 funtov šterlingov, če je samec; če je pa poročen, dobi družina 200 funtov šterlingov.

Svatje so pobegnili pred čebelami. V italijanski vasi Loreggia blizu Kastel Franca so ne-